

ZÁPIS

1. zahajovací setkání Krajské koordinační skupiny péče o duševní zdraví dětí a adolescentů na území HMP

25. března 2025 v čase 15:00 – 16:30h

Staroměstské náměstí 1/3, 110 00 Staré Město, Praha 1

Sál architektů, 4. patro

PŘÍTOMNI: Mgr. Andrea Donátová, Mgr. Monika Durdáková, Mgr. Rut Dvořáková, Mária Jakubovie, MUDr. Jakub Kerner, Jana Krejčí, Bc. Lucie Mannová, Mgr. Adéla Mikulová, Bc. Ondřej Plecháček, MUDr. Michal Považan, Mgr. Barbora Pšenícová, Ing. Monika Puchelová, Bc. Kamil Rain, Bc. Michaela Rennerová, Mgr. Andrea Růžicková, Mgr. Jaroslava Samuhelová DiS., PhDr. Simona Sedláčková Ph.D., Mgr. Alena Slámová, Ing. Bc. Radka Soukupová, Mgr. Jitka Svátková, PhDr. Markéta Školoudová, PaedDr. Jan Toman, Jana Trojanová, Martina Zimmermannová

OMLUVENI: Mgr. Gabriela Kallová, Ing. Pavlína Gucká, Mgr. Lucie Horáková, Mgr. Jiřina Hübnerová, Mgr. Bc. Jana Klinecká, Mgr. Gabriela Pelcová

PROGRAM:

1.) Představení organizace Zahrada pro duši, p.o.

- Transformace, struktura, vize a strategie
- Konference „MULTIDISCIPLINARITA 2025: Mezioborový přístup v péči o duševní zdraví rodin“ (15. května 2025)
- Včasná identifikace a prevence duševních obtíží u dětí – osvěta a vzdělávací programy
- Projekt „Vytvoření uceleného systému krizové pomoci na území hl. m. Prahy“ - modul Psychosociální pomoci v aplikaci Záchranka

- 2.) **Mapování kapacit pro příjem akutních pacientů na území hl. m. Prahy** – výsledky dotazníkového šetření a přehled výjezdů ZSS hl. m. Prahy
- 3.) Představení výsledků průzkumu dětského duševního zdraví a projektu „**Poslouchejme děti, když s námi mluví**“ organizace Nevypusť duši, z.s.
- 4.) **Nefarmakologická péče a včasná intervence u dětí** - mobilní multidisciplinární týmy duševního zdraví dětí na Kutnohorsku
- 5.) **Formalizace platformy KKS**
 - Strategické směřování platformy, statut a jmenovací řád, jmenovací dekrety
- 6.) **Diskuse** – shrnutí hlavních bodů, prostor pro dotazy, návrhy na další témata

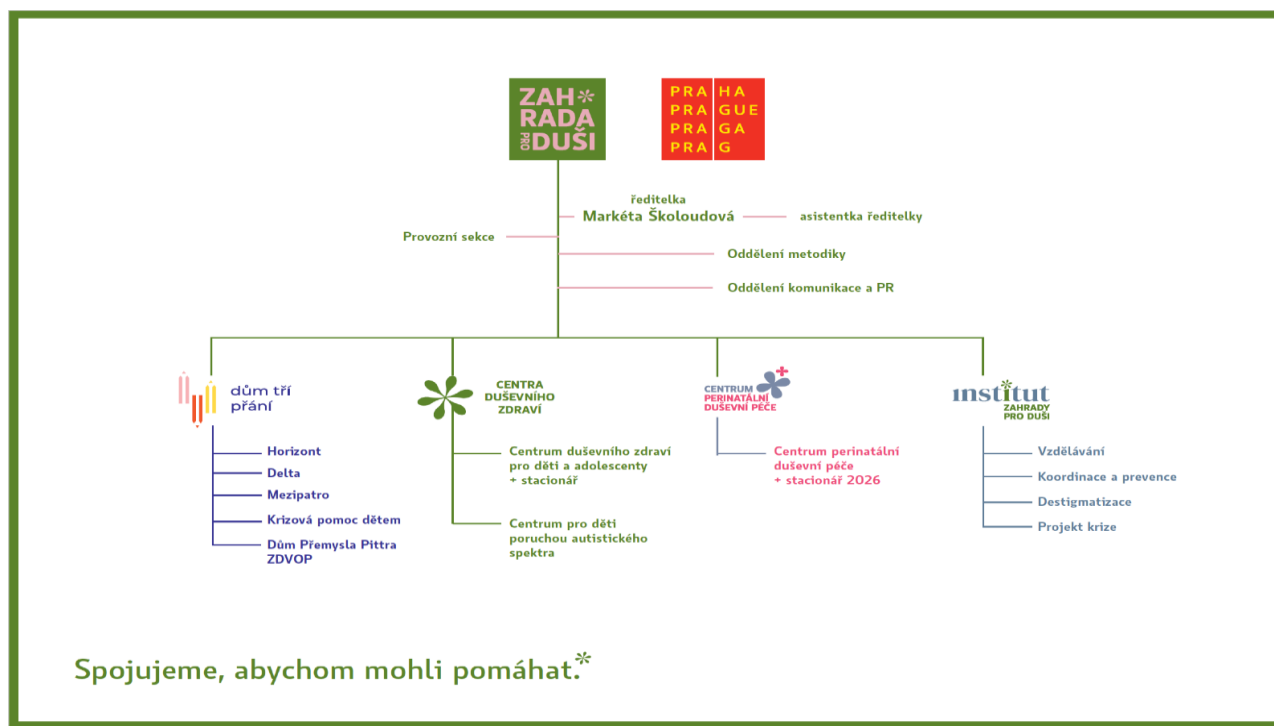
K bodu č. 1:

Setkání zahájila *PhDr. Markéta Školoudová* představením organizace **Zahrada pro duši, p.o.** Magistrátní organizace vznikla sloučením dvou subjektů – neziskové organizace **Dům tří přání** a příspěvkové organizace **Metropolitní zdravotnický servis** spadá pod odbor zdravotnictví. **Dům tří přání** (sociální služba) provozuje centra **Horizont** (podporuje rodinu a děti a rodinu ve vzájemné komunikaci a zdravých vztazích), **Delta** (specializuje se na nezletilé děti ohrožené konfliktem rodičů), **Mezipatro** (se soustředí zejména na děti, které nevyžadují okamžitou pomoc, ale jejich zdravý vývoj je ohrožen kvůli dlouhodobě nepříznivé nebo krizové sociální situaci), **Krizová pomoc dětem** – pomáhá zvládat akutní krizové situace, nově na adrese Hájkova 1616/13, Praha 2. Ambulantní a terénní pomoc pro děti ve věku 6-18 let, pobytová forma pro věkovou skupinu 10-18let. Kapacita zařízení jsou 4 lůžka, délka pobytu 4 týdny max. Od července 2025 dojde ke znovuotevření centra **Dům Přemysla Pittra pro děti** jako služba ZDVOP. **Institut** navázal na činnost Metropolitního zdravotnického servisu a je postaven na pilířích koordinace, destigmatizace, vzdělávání (bezplatné). Cílem je propojení stávajících služeb a podpora pro vznik nových na území HMP. Je realizátorem projektu krize¹. Jedním z aktuálně dokončených výstupů je vytvoření

¹ „Vytvoření uceleného systému krizové pomoci na území hl.m. Prahy, reg. č. CZ.03.02.02/00/22_027/0001252.

modulu Psychosociální pomoc v sekci lokátor aplikace Záchranka s cílem minimalizovat potřebu zásahu záchranné zdravotnické služby a následné hospitalizace. Implementace přispěje k efektivnějšímu směřování uživatelů k adekvátní pomoci. Memorandum uzavřeno s 29 organizacemi. 26. března 2025 proběhne tisková konference². **Centrum duševního zdraví** – zdravotně sociální podpora v Korunovační 6 na Praze 7. Služba je poskytována bezplatně pro děti a adolescenty ve věku 0-18 let s trvalým bydlištěm v Praze po dobu 3 – 6 měsíců max. Snahou je rozšířit službu o denní stacionář a centrum pro děti s poruchou autistického spektra. V září 2024 otevřeno zdravotnické zařízení **Centrum perinatální duševní péče** – multidisciplinární tým tvoří odborníci z oborů psychiatrie, psychoterapie, klinické psychologie, sesterské péče a porodní asistence. O službu je enormní zájem, snížena hranice podpory do 1 roku po porodu. Územní zaměření služby – celorepublikový dosah.

Odborná **konference Multidisciplinarita** má pokračování. Třetí ročník je naplánován na 15. května 2025, akreditace u ČLK a Asociace klinických psychologů.

² Aplikace Záchranka nabídne Pražanům pomoc při akutních duševních obtížích - Praha - MHMP

K bodu č. 2:

Ve spolupráci s daty z ZZS hl. m. Prahy a ÚZIS jsme vyhodnotili nárůst výjezdů u dětí ve věku 10-14let a 15-19 let. U dospělých kategorie 18 – 64 let a 65+ dochází k abúzu alkoholu a jiných návykových látek. U dětí nejčastější důvody úmyslné sebepoškozování a neurotické stresové a somatoformní poruchy. 11% dětí z celkového počtu výjezdů je bez jakékoliv navazující péče. Data obsahují počty výjezdů, důvody, přehled zařízení, kam jsou děti převáženy (PN Bohnice, FN Motol, VFN, FTN Krč).

K bodu č. 3:

Mgr. Bára Pšeníková z organizace Nevypust duši prezentovala vývojové trendy v oblasti duševního zdraví dětí a dospívajících a poukázala na klíčové poznatky, které z dostupných dat vyplývají pro nastavování efektivní podpory. Z průzkumu vedeného s rodiči: Dospělí obecně nemají moc ponětí, co jsou varovné signály a co znamená, když dítě vykazuje nějaké obtíže. Rodiče často zaměňují intervenci a prevenci, službám poskytující pomoc nerozumí a neorientují se v podpůrném systému. V některých případech pomoc ani nevyhledávají. Duševní onemocnění je stále stigma³. Dále představila, jak vnímají mladí bariéry v přístupu v péči. Chybí pochopení ze strany rodičů, potřebují větší podporu okolí, přes 70% dětí chce být vyslyšeno a respektováno, bojí se zneužití informací (mlčenlivost vs. oznamovací povinnost). Nejčastější překážky u dětí ve vyhledání pomoci: nízká znalost varovných signálů, nedůvěra v systém péče, malá podpora sítě blízkých. Aktuálně realizovaný projekt „Poslouchejme děti, když s námi mluví“ je inspirován přístupy a doporučeními WHO – důraz na prevenci a komunitní péči v blízkém okolí dětí (školy, vrstevníci, rodina). Rozpoznání varovných signálů, podpůrný rozhovor s dětmi, práce s nejistotou, multidisciplinarita.

Rut Dvořáková vyzdvihla další aktivitu organizace – materiály, praktické návody a doporučené postupy pro pediatry, které by organizace Zahrada pro duši ráda podpořila. Komplexní péči organizace Nevypust duši, nabídku seminářů a jejich přístup podpořila i *PhDr. Markéta Školoudová*. Posílení kompetencí pedagogických pracovníků a role rodičů vnímá jako nezbytný krok k zajištění funkčního podpůrného systému. Doplnila, že v centrech se často setkáváme s tím, že za potížemi dětí stojí rodičovský konflikt.

³ <https://nevypustdusi.cz/wp-content/uploads/2022/09/Prezentace-vysledku-pruzkumu-Nevypust-dusi.pdf>

K bodu č. 4:

S podporou fondů EHP a Norska došlo od léta 2021 ke vzniku **mobilních týmů pro duševní zdraví v ZŠ ve Zruči n. Sázavou a ZŠ Kamenná Stezka v Kutné Hoře**. Projekt vznikl jako reakce na rostoucí počet dětí s psychickými potížemi a náročným chováním. U zrodu zahájení pilotního provozu byla *Mgr. Adéla Mikulová*, která činnost týmů představila. Týmy jsou složené z odborností sociální pracovníci, speciální pedagogové, psychologové spolupracující s pedopsychieatrem. Původním záměrem byla i odbornost psychiatrická sestra, kterou nebylo možné naplnit. Činnost těchto týmů byla ukončena v roce 2024, kdy došlo k ukončení jejich finanční podpory. MŠMT plánuje do budoucna zavést podobnou službu po celé ČR. Vyjednává se s ministerstvem o vzniku obdobných týmů v každém kraji pro případný redesign SVP. Více informací o aktivitách týmu, výstupech projektu, standardů služeb, krizových plánů, atd. k dispozici na webu www.dusevnizdraviprodeti.cz.

K bodu č. 5:

Za účelem formalizace Krajské koordinační skupiny pro péči o duševní zdraví dětí a adolescentů na území hl. m. Prahy byl připraven statut a jednací řád závazný pro členy a přizvané hosty. Členstvím je možné spoluutvářet směřování platformy, aktivně ovlivňovat témata, zasazovat se o změny, získat přístup k výstupům a aktuálnímu dění v tématu. Podněty získané z této platformy budou předávány příslušným odborům Magistrátu k posouzení a případnému řešení. Nominace členů je navržena v závěru těchto dokumentů, členství na základě jmenovacích dekretů. Jednání této Skupiny budou svolávány 3x/rok.

K bodu č. 6 – ostatní:

Zahrada pro duši realizuje strukturované **rozhovory s dětskými/adolescentními pacienty v Psychiatrické nemocnici Bohnice** s cílem zmapovat okolnosti a důvody jejich hospitalizace. Součástí je identifikace faktorů, které mohly přispět k selhání předchozích forem péče, podpůrných mechanismů.

Cílem této platformy bude vytvoření funkční zachytné podpůrné sítě v oblasti péče o duševní zdraví dětí a dospívajících. Tato síť má za úkol včas identifikovat a efektivně podpořit děti s mírnějšími obtížemi, které nevyžadují intenzivní psychiatrickou lůžkovou péči, a zároveň zajistit, aby kapacity specializované lůžkové péče byly dostupné pro děti, které ji skutečně potřebují. Smyslem je omezit nadměrné zatěžování lůžkových zařízení případy, které lze účinně řešit v komunitních nebo ambulantních službách, a zabránit propadávání dětí systémem v důsledku nedostatečně provázané a dostupné podpory v terénu.

Ředitel Diagnostického ústavu a SVP Praha 4 PaedDr. Jan Toman uvedl, že zatímco v minulosti byly hlavními důvody pro umístování dětí do zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy poruchy chování, v současné době tvoří výchovné důvody pouze přibližně 10% případů. MUDr. Michal Považan z Psychiatrické nemocnice Bohnice reagoval s tím, že pohled do minulosti může být do určité míry zkreslený. V dřívějších letech mohly být za výchovnými důvody často skryté neřešené psychické potíže, které tehdejší systém neuměl dostatečně rozpoznat. Potíže psychického charakteru byly a budou a záleží, kolika lidem chceme pomoci. Mgr. Rut Dvořáková ze Zahrady pro duši doplnila, že bez spolupráce s organizacemi a odborníků z praxe nejsme schopni situaci efektivně řešit. Zdůraznila potřebu pracovat s konkrétními čísly a daty, které umožní porozumět skutečnému rozsahu problému, a zároveň apelovala na nutnost, aby jednotlivé služby specifikovaly svou roli, své kapacity a možnosti podpory. V rámci projektu krize se ukazuje, že řada organizací má obtíže s rozlišením mezi jednotlivými fázemi péče, vymezením toho, kdy se jedná o akutní krizovou intervenci a následnou péči a jak adekvátně navazovat na další stupně podpory. V praxi tak často dochází k situacím, kdy si služby děti pouze vzájemně předávají bez jasně definovaného postupu. Z tohoto důvodu do platformy byly přizvány nejen zdravotní složky, ale i organizace poskytující sociální službu, nízkoprahová zařízení. Jedním se současných nástrojů, které Zahrada využívá je vzdělávání, připravujeme rozcestník služeb v Praze.

Z platformy Krajská koordinační skupina bude vytvořena menší **pracovní skupina** v optimálním počtu 6-7 osob, která se bude scházet přibližně jednou měsíčně, a to dle potřeby prezenčně či formou online setkání. Cílem bude operativnější řešení vybraných témat, formulace doporučení, zprostředkování zpětné vazby z terénu,...

Termín příštího setkání: 4. června v čase 15:00 – 16:30h

Přílohy zápisu:

- Statut a jednací řád
- Plán regionální péče o duševní zdraví v HMP na období 2024 - 2027